

РАСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издаётся с 14 марта 1923 года

2026 азы 20 май – зæрдæвæрæны мæйы 20 бон, æртыццæг

Аргъ 10 сомы

- 2** ЕРЫСТÆ
Хæбатыры кадæн
- 3** АХЪУЫДЫЙАГ
Ирон дин æмæ ивдзинæдтæ
- 4** СПОРТИВОН ФИДИУÆГ
Лæггæй-лæггæ тохтæ

www.rastdzinad.ru
vk.com/club217633221
t.me/gazetarastdzinad1923

Фембæлд

Президенты фонды юбилейы кадæн

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд Культурон хъæппæристы президентон фонды 2026 азы грантты дыккаг конкурсы цæгат-ирыстойнаг уæлахиздаутимæ. Фембæлд арæст æрцыд Фонды фондзæон юбилейы кадæн.

Ацы аз 42 бавдыстæй æххуыс райстой 8 проекты – ацы бæрæггæ-наенмæ гæсгæ нæ республикæ Цæгат Кавказы федералон зылды субъектты 'хсæн бацахста фыццаг бынат. Æмткæй райсгæйæ, гранты хуызы фæрæстæ сты 24,5 милуан сомы.

Сергей Меньяло зæрдæг арфæ ракодта Культурон хъæппæристы президентон фонды 2026 азы грантты дыккаг конкурсы уæлахиздаутæн.

– Гранттæ райсын сæйрагдæр нæу. Нæ культурæйы рæстæн, иæ парахат кæнынæн, уымæ, фæсивæды 'хсæн хъæппæристæ уæм кæй фæзыны, сæйрагдæр уый у. Фæуæлахизуæвджыты 'хсæн ис нæ адæмы истори æмæ традицитæ бахъæххæнынмæ арæст проекттæ. Нæ адæмы равзæрд, нæ фыдæлтæй нæм цы æвиджæг хæзнатæ æрхæццæ сты, уыдон арæхстгай бахъæххæнын, историы сыфтæ «райгас» кæнын, абоны фæлтæрты æргом сæм раздахын, цымдысагæй сæ равдысын у вазыгджын æмæ арф темæ. Æхсызгон у, уыйбæрц хорз æмæ пайдайæг проекттæ царды уагд кæй æрцæудзысты Цæгат Ирыстоны сыхаг руджы æмæ Культурон

хъæппæристы президентон фонды æххуысæй. Сыхаг сахъ фæсивæд стут, арфæ уын кæнын! – загъта РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг.

Культурон хъæппæристы президентон фонды Дзæуджыхъæуы проектон офисы разамонæг **Байаты Лолæ** куыд фæбæрæг кодта, афтæмæй фæуæлахизуæвæг проекттæй дзууæ баст сты архитектурæйы къабазимæ, уый та уæлдай æхсызгондæр у, уымæн æмæ 2026 аз нæ

субъекты Сæргълæууæг Цæгат Ирыстоны расидт Архитектурæйы аз.

Фембæлд архайджытæ радзырдтой сæ проектты, стæй конкурсы архайыны

(аутентичный) киноый фестиваль «Алани», литературон-сфæлдыстæдон проект «Алани. Уый мæ зæхх у», сывæллæтты патриотон киноны «Хъа-

æрбæздæхтой 147 милуан сомы грантты хуызы.

Культурон хъæппæристы президентон фонды Дзæуджыхъæуы проектон офис кусы дзууæ

фæлтæрддзинады тыххæй, республикæйы Сæргълæууæджы базонгæ кодтой сæ дарддæры пълæнтимæ.

Культурон хъæппæристы президентон фонды æххуыс гранттæн 2026 азы Цæгат Ирыстоны лæвæрд æрцыд æхсæнадæмон театралон фестиваль «Æртæ сæйраг сахар», «Дзæуджыхъæуы историы куырдадзы цагд сыфтæ», Мыстлаты Иринæйы номыл кавказ фæндырæй цæгдыны æхсæнадæмон конкурсэн, Æхсæнадæмон сæрысæйраг

захъхъæгтæ-стигъджытæ», культурон бынтæ бахъæххæнынны проект «Дур, бынат, адæймаг – æмхуызондзинады æртæ сывæлдæджы (фæлтæры)» æмæ этно-центр «Фыдæлтæ хæдзар»-æн.

Ацы аз Культурон хъæппæристы президентон фонд сбæрæг кæндзæн иæ фондзæон юбилей. Уыцы рæстæг Цæгат Ирыстонæй гранттæ райсынны конкурсты архайдтой 395 командæйы, 47 проекты сесты уæлахиздаутæ æмæ республикæмæ

азы, консультацион æмæ методикон æгъдауæй æххуыс кæны республикæйы æнæкоммерцион æмæ коммерцион организацитæ, амалхъомты культурон, аивадон æмæ креативон индустрийы хъæппæристæн.

Офис байгом 2024 азы апрелы Сергей Меньялоы хъæппæристæй.

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг æмæ Хицауады Администрайы пресс-службæ

Семинар

«...Иудзинад — нæ царды фидар бындур...»

Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг Сергей МЕНЯЙЛО фембæлд ахуырадон семинар «Коммуникация и лидерство в действии. Команда РСО-Алания»-ы архайджытимæ. Уый ацы бонты цæуы горæт Пятигорскы Зоньдзинæдты центр «Машук»-ы. Семинары сты Сæргълæууæг æмæ нæ республикæйы Хицауады администрацийы куджытæ, хицаудзинады минавæрттæ, стæй сæрмагонд æфсæддон операций архайджытæ.

Семинары ахуырадон программæйы ис алыхуызон ахсджиаг фарстæ – абоны фæсивæды хабæрттæ, Уæрæсейы фидæны традицион хæзнатæ, æвзæрстытæ аразыны стандарттæ, информацийон бонты фæтк æмæ афтæ дарддæр.

Сергей Меньяло куыд бафиппайдта, афтæмæй ахæм мадзæлттæ стыр æххуыс сты канд кæрæдзимæ фембæлынæн нæ, фæлæ ма иумæйæг фæндмæ æрцæуынæн дæр. Иудзинад у нæ царды сæйраг бындур, æмæ иæ хъæуы хъæххæнын, фидардæр кæнын.

Семинары фæлгæты иæ архайджытæн равдыстой киноны «Рæстдзинады фæндагыл». Ныхас дзы цæуы, Цæгат Ирыстонæй сæрмагонд æфсæддон

операцийы хæстæ чи æххæст кæны, уыдоныл.

– Киноны алы радзырд дæр у патриотизм, лæгдзинад æмæ æхсары ирд æвдисæн. Уыцы историтæ æнæмæнг хъæуы зонны. Махæй хъуамæ рох ма уой нæ хæбатыртæ. Стыр бузныг зоньдзинæдты центр «Машук»-æн, ахæм ахсджиаг программæ царды кæй рауагтой, уый тыххæй. Хицæн стыр арфæтæ та – киноны саразджытæ æмæ иæ архайджытæн, сæ фидар удыхъар æмæ рæстдзинадæн, – загъта Сергей Меньяло.

Кинонымæ бакасыны

фæстæ семинары архайджытæ раттой фарстæ Сергей Меньяло æмæ киноны продюсер **Кашина-Зассеты Ольгæмæ**.

Кæронбæттæны Сергей Меньяло Арфæйы фыстæджытæ ратта «Машук»-ы ахуырадон архайды департаменты хицау **Екатерина Ханæн**, Центры директоры хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг **Дмитрий Садкойæн**, киноны «Рæстдзинады фæндагыл»-ы продюсер **Кашина-Зассеты Ольгæ** æмæ проекты автор **Аннæ Захаряен**.

Форум

Агропромышленнон къабызы ахсджиаг цау

Цæгат Ирыстоны 13-14 августы сараздысты «Фат-Агро»-ы науко-практикон форум. Уый цæуы æстæм хатт. Афтæ зæгъæн ис, æмæ форум суыдзæн агропромышленнон къабызы ахсджиагдæр цау, æрбану кæндзæн наукайы, амалхъомады, хъæуонхæдзарды, бæрзон ведомстваты минавæртты.

Уазджытæ æрцæудзысты Уæрæсейы алы регионтæ æмæ фæсарæйнаг бæстæтæй. Рæгъмæ рахастæуыдзæн «Хæрзымгæг картофы мыггæ рауадыны нырыкон технологитæ». Специалисттæ се 'ргом аздахдысты хæрзымгæг саразыны фыдыбæстаг ахсджиаг фарстæмæ, куыстады ахаддзинæдæ фæхъомысджындæр кæнынмæ инновацион технологитæ хæссны хуыддагмæ.

Эксперттæ равзæрдзысты селекцийы нырыкон фæдæттæ, хæрзымгæгдæр æрмæджы æнæниздзинад, къабызы нымæцон уынафæтæй пайда кæнын авналентæ, картоф дарыны технологитæ, иæ бахъæххæнынны, импорты бæсты хи продукци уаздыны æмæ æндæр фарстæтæ. Уæлдай æргом аздахдысты дунеон æмæ регионалон æмгуыстадмæ, практикон фæлтæрддзинадæй хай кæнынмæ, наука

æмæ амалхъомады 'хсæн ахастытæм.

Форум аразгæйæ, «Фат-Агро» йæхи дæсны æмæ арæхстджынæй равдыста, кæддæриддæр цæттæ вæййы хуыддаджы ныхасмæ, къабызы зындинæдтæ равзарынмæ, ахадгæ хуызы сæ алыг кæнынмæ, ома, агропромышленнон къабызы

рæзтыл бакусынмæ. Фарон форум æрæмбырд кодта 150 архайæджы Уæрæсейы 17 регионæй – республикæйы сæмбæлдысты Сомих, Белорусси æмæ Швейцарийы бæрзон минавæрттæ.

Къабызы технологон рæзтмæ кæрхуысдзинад фарон форум æппæт архайджытæ дæр рав-

дыстой. Ацы аз дæр форум хæздыг уыдзæн мидисджын ныхасæй, экспертты хуыдытæй, нырыкон хæрзымгæгдæр тыххæй дзы бæстон ныхас рауайдзæн. Куыстуаты официалон сайтмæ хи бахæссæн ис архайджыты хыгдмæ.

Нæ уацхæссæг

Хæрзиуæг ын саккаг кодтой

Федералон проект «Медиа Рост» æххæст кæнынны хуыддаджы зæрдæгæй архайыны тыххæй Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты историон факультеты цæттæкæнынны къабызы «Социологи»-ы магистранткæ **БАГУЛТЫ Алинайæн** саккаг кодтой нæ регионы Сæргълæууæджы Бузыны фыстæг.

Амынд проект парахатæй æххæстгæнæг нæ республикæ бахастой Уæрæсейы медиа-къабызы раззаг регионты номхыгдмæ. Стъаралпы крайы горæт Пятигорскы зоньдзинæдты центр «Машук»-ы цæуæг ахуырадон семинар «Коммуникация и лидерство в действии»-ы рæстæг Алинайæн хæрзиуæг ратта Цæгат Ирыстоны Сæргълæууæг æмæ Хицауады Администрацийы разамонæг **Гобеты Ибрагим**.

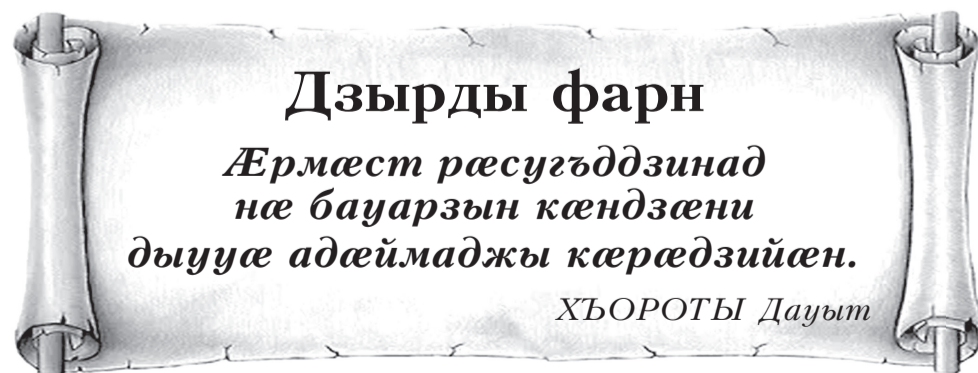
– Пайдайæг проектты

архайæг нæ фæсивæд стугхтдзинæдтæ кæй æвдисынц, уый нын æхсызгон у. Алина æмæ нæ иннæ æрыгон специалисттæн сæ мидисджын фæндтæ баххæст кæнын кæй бан-

тысдзæн, уый мæ уыры, – загъта Гобейы-фырты.

Цæгат Ирыстоны паддзахадон университеты пресс-службæ

Дзырды фарн
Æрмæст рæсугъддзинад нæ бауарзын кæндзæни дзууæ адæймаджы кæрæдзийæн.

ХЪБОРТЫ Дауыт

Юбилей

Дæсны разамонæг, курдиджын ахуырзонг

Дыгургомы Фæрæскæтты хъæуы аз ну æмæ дыууæ хатты нæ уыдтæн. Æмæ, йæ алфамбылай къæдзæхтæ æмæ арф кæттæм кæстæйæ, дис кодтон – куыд цардысты, куыд фæрæзтой йæ царджытæ ахам зын уавæртæ – суг хастой хæргæфстæ æмæ хæрджытæл цалдæр километры дæрддзæфай хохаг хъæдрæбынтай, газен уыцы азты ам йæ кой дæр нæма уыди. Доней сæ æфсæстой Урс хохи бынай цæуæг суадæттæ. Сæ царды сæйраг фæрæз уыдис фос дарын, æмæ йыл стырæрдæ никы кодтой. Уадæ исты дзаума кæнæ хæлцы хабæрттæ балхæнынмæ дæр цæуын хъуыди гакъон-макъон хохаг фæндагыл дала сыхаг Мæхческмæ.

Дзырд ыл нæй – стыр уды хъæу æмæ фæрæзондзинад хъуыди рагдасын, цæмæй бинонтæн рæзгой сæ сываллæттæ, æххормæг, бæгъæвад æмæ бæгънæг ма уой, ахуыры хъуыдагыл хæст уой.

Æмæ, æвæццæгæн, кæстæртæ дæр, сæ хистæртæ тухитæ уын-гæйæ, æмбæрстой – хорз ахуыры, æгъдау æмæ хæппæристы фæрцы фæрæздзæсты хохаг царды зын уавæртæй, рацæудзæсты адæмы рæнхкы. Уымæн бирæ у, Фæрæскæтты чи скомыыл, фæстæдæр тæ æхсæнадæй царды бæллиццаг бæрæндæгæм схизын кæмæн бантыг, йæ уыцы царджыты нымæц. Уыдонимæ сты стугыт ахуыргæнджытæ, æфсымæртæ Темыраты Валодæ æмæ Ленины орден дыууæ хатты райсаг Темыраты Тазе, Темыраты Павел, раздæры иугонд «Цæгирконсерв»-ы генералон директор, совхоз «Сæуæхсид» саразæг, Ленины орденæхсæг Темыраты Андрей, наукæты доктортæ Текыты Василий æмæ Дзæгойты Хъазыбæг, актер æмæ драматург Темыраты Дауыт, поэттæ Хуы-

дæлты Æхсарбег æмæ Темыраты Мурат æмæ иннæтæ. Уыдонимæ, бæгъуыдæр, ис хъæуонхæдзарæдон наукæты доктор, профессор Темыраты Хæмыцы Фырт Виктор дæр.

Ацы бонты Виктор сбæрæг кодта йæ 75 азы юбилей. Куыд фæзæгъынц, йæ лæджы кары башыд, æрлæууыд нæ куырыхон хистæртæ рæнхкы.

Газеты æрмæдджыты фæлгæты æппæт хабæрттæ рæкæнынæн фадат нæ вæййы, фæлгæ уæддæр бæаххæдæстæм Виктор, профессионалон æмæ фæллойадон стугытдзинæдты тыххæй цыбырæй радзырын. Каст фæци Хæххон хъæуонхæдзарæдон институты экономикæйы факультет. Уыцы азты уагæвæрдмæ гæсгæ йæ ахуыры фæстæг кусынмæ арысттой Тамбовы облæсты маергыты завод «Арженка»-мæ. Уым йæ теоретикон зоньдзинæдтæ сфидар кодта практикон архайдæй, райста хъæуæг фæлтæрддзинад.

Цалдæр азы фæстæг Виктор сыздæхт йæ райгуырдан Ирыстонмæ, куыста цалдæр раны. 1982 азы та

æрыгон специалистæн бабар кодтой разамынд дæгтын Горæтгæрон районы Ленины номыл колхозæн. Фæстæгад хæдзарæд æртæ азы фæстæг йæ къæхтыл слæууыд, ращиди раззагдæрты рæнхытæм, йæ разамонæджы та скорæзджын кодтой Кады Нысаны орденæй. Рацыди ма цалдæр азы, æмæ Ленины номыл колхоз сси Æппæтцæдисон социалистон ерысы уæлахиздзау, бахастой йæ Адæмон Хæдзарæд Æнтытдзинæдты Радвыстыты Кады фæйнæгмæ.

Виктор цалдæр азы разамынд лæвæрдта нæ республикæйы Хъæуон хæдзарæды министра-

дæн дæр. Стыр арахстдзинад рагдасын, 1998 азы, дефолт кæй хонынц, уый адæмы зæрдæтæ куы сызмаельн кодта, бирæ куыстæттæ æмæ хæдзæрттæ дойнаг дурыл абадæгау куы фесты, стыр материалон зыанты куы бахаудтой, уæд, уыдонимæ хъæуон хæдзарæды куджытæ дæр. Уæд Виктор тынг бадархайдта, йæ 'ппæт зоньдзинæдтæ æмæ хъæуæг дæр сарæзта нæ республикæйы аграрон комплексæй архайд бынтон зауатмæ ма 'руадзыны тыххæй. Уый фæрцы хæдзарæдты æфтиæгтыл зынгæ бафтыди, сæ ныфс нæ асаст.

2006 азы Виктор сæвæрдтой Хæххон паддзахадон аграрон университеты ректорæй. Цы дзæвæг хорздзинæдтæ йын бантыг саразын, уыдæттыл бирæ дзырын хъæуы, зæгъдыстæм æрмæст дæр уый, æмæ 2010 азы онг университеты материалон-техникон, ахуырадон æмæ наукон гæнæнтæ фæхъæдзæгъдæр сты, стæй ма студентты ахуыр æмæ цардыуæдджы уавæртæ фæхуыздæр кæныны тыххæй бюджетон æмæ аенæрбоджетон фæрæзтæй хардзонг ращиди 180 милуан сомæй филдæр. Стыр æргом здæхт цыди социалистон фарстæм. Сидзæр æмæ æвæгæсæг студенттæн раттой æхцыйы 'хуыс 14 милуан сомæ бæрц. Аккаг цард æмæ ахуыры, фæллад уадзыны уавæртæ арагът æрцыд студентты æмдзæрæнтты дæр, куыстой цæлгæнæнтæ, хæрæндæттæ, хихсæн уæттæ æмæ афтæ дарддæр. Парахатæй-парахатдæр кодта наукон-иртасæн куыст дæр

университеты. Виктор йæхæдæг рауагъта 60 наукон æмæ ахуырадон-методикон куысты, стыр аргъ сын скодтой.

Темыраты Виктор куыстæн бæрзонд аргъгонд æрцыд паддзахады 'рдгæй. Хорзæхджын уыд Кады нысан æмæ Хæлардзинады (Республикæ Хуссар Ирыстон) орденæй, майданæй «Ирыстони намысан» æмæ сыгъзæрин майданæй «Уæрæсейы Федерацийы агропромышленнон комплексмæ йæ ахъазæг хай бахæссныны тыххæй». У Уæрæсейы Федераци æмæ Цæгат Ирыстони хъæуон хæдзарæды стугыт кусæг, цалдæр хатты йæ равзæрстой нæ республикæйы Парламенты депутатæй.

Абон дæр Виктор йæ хъæдзгъ профессионалон фæлтæрддзинæдæй цæстурзон хай кæны хъæуон хæдзарæды фиддæны специалисттæн, у аграрон университеты менеджменты кафедрæйы сæргълæууæг.

Цалдæр азы размæ мæ Темыратæ ракуыртой, цæмæй сын фехуыс кæнон сæ мыггаджы чыныг рауадзынæн. Ращиди, бон рух фелдта, «Уæларвон хойы дæлбазыры бын», зæгъгæ, ахам сæргондимæ. Чыныгыл кугæйæ, бирæ цымыдисаг хабæрттæ базьдтон рагон æмæ кадджын Темыраты историйæ. Уым аккаг бынат бацахста æмæ абон дæр ахсы Фылдæбæстæйы Стыр хæсты хъæбатырæддон Темыраты Хæмыцы сæрæн лæппу Виктор дæр.

Æнæмæлгæ полкъ

МАГКАТЫ Гадзыбе

АРДАСЕНТЫ Алымберг

АЛЫБЕГТЫ Заубатыр

АЛЫБЕГТЫ Алихан

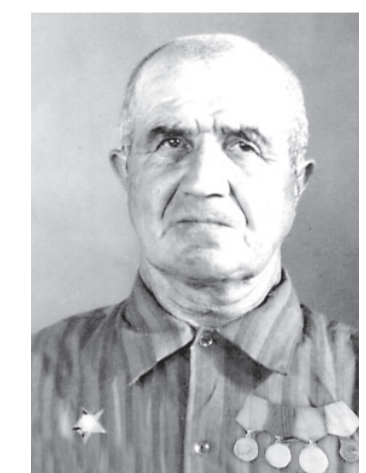
БЕТЕТЫ Сандер

БЗÆТЫ Амырхан

БЫЗЫККАТЫ Малсаг

БИТАРТЫ Тома

БИГЪАТЫ Ахболат

БИГЪАТЫ Амырхан

ГÆБÆРАТЫ Владимир

АЗИАТЫ Петр

Ерыстæ

Хъæбатыры кадæн

Дзæуджыхъæуы Хæххон-аграрон университеты Æнæпилотон системæты центры бындурыл, Уæрæсейы Хъæбатыр Тыбылты Мараты номыл уыд фыццаг турнир дрон-рейсингæй. Ерыстæ æрбонгон кодтой, нырыккон технологитæ, инженерон дæснытæ æмæ аенæпилотон системæтæ цымыдисы кæй æфтауынц, уыцы сколадзаутæ æмæ студентты Цæгат Ирыстонæй.

Турнир цыдис дыууæ бон. «Юные асы», зæгъгæ, фæлгæты сæ арахстдзинад æмæ зоньдзинæдтæ рагдасын нæ республикæйы сколадзаутæ. Уый фæстæ «Чемпионская гонка»-йы ерыс кодтой хистæркласонтæ æмæ студенттæ. Турниры архайджытæ виртуалон хуызы æххæст кодтой аенæпилотон системæтæ уæлдæфмæ суадзын æмæ йын йæ тагъддзинады уавæрмæ цæст дарыны мадзали. Ерысты организатортæ уыдысты Цæгат Ирыстони Хетагкаты Къостайы номыл, Хæххон-аграрон университет-

тæ æмæ Дзæуджыхъæуы администраци. ЦИПУ-йы робототехникæ æмæ фиддæны технологитæ центры разамонæг Тотыккаты Алыксандр куыд загъта, афтæмæй аенæпилотон технологитæ ныры рæстæдджы тынг ахсджиаг сты, канд æфсæддон хъуыдаджы нæ, фæлгæ арагътады, инженерон, хъæуон хæдзарæд æмæ аендæр къабæзты.

– Цæгат Ирыстони ис æппæт гæнæнтæ дæр, цæмæй Цæгат Кавказы робототехникæ æмæ аенæпилотон системæты рæзты фæз суæм. Зæрдæ дарæм нæ республикæйы разамындыл, æмæ ацы аз фæзæдджы

бацæттæ кæндзыстæм турниры дыккаг фæлтæр. Уыр-дæм æрбонгондзыстæм нæ сыхаг республикæтæ æмæ Уæрæсейы иннæ субъектæтæй архайджыты, – загъта Тотыккаты Алыксандр.

Ерыстæ цыдысты, æрыгон фæсивæды æфсæддон-патриотон хъомылады, сæ зæрдæты сын инженерон-техникон æмæ информацион технологитæ цымыдисондзинад сырæзын кæныны мадзæллытæ. Æхцыйы ахуыс та турниран бакодта мæцæт Цопаны Хетагæ. Уый ног турнир саразыны хъуыдаджы фарс рахæцъд æмæ ма æхцыйы призтæ дæр снысан кодта. Фыццаг бынат бацахсаг уæлахиздзаутæ райстой фæйнæ 25 мин сомæ æхца, дыккаг бынат чирæ райста, уыдон – 15 мин сомæ, æрттыккаг бынат кæмæн саккаг кодтой, уыдонæн та – 10 мин сомæ.

ЦИПУ-йы пресс-службæ

Хицаудзинад

Паддзахадон æххуыс нæ æнæмæнг хъæуы

Æрæфы районы, йæ хæхбæсты фæзуатыл фенæн ис тынг бирæ историон, культурон æмæ æрдзон цыртдзæвæнтæ æмæ зæрдылдарæн бынæттæ, дисы æфтауынц заронд хохаг хъæутæ сæ дисаджы историнæ. Нæ районы ис бирæ альпинистон, туристон æмæ экологон къæхвæндæттæ, фæллад уадзынæн бирæ гæнæнтæ: фистæг æмæ бæхтыл теагъ, хæххон лыжæтыл бырын, сыгъдæг уæлдæфы Ирыстони истори æмæ культурæнæмæ зонгæ кæнын. Ацы æмæ аендæр фæрæзтæ Дыгургом кæнынц зæрдæмæдзæутæ республикæйы уаджытæн.

Ныридагæн нæ районы аентыстджынæй кусынц æхсæз туристон базæйы æмæ альпинистон лагеры, 649 адæймаджы сæ бон у сызæг кæнын. Зæрдæмæдзæутæг у сæ архайд: спортивон-дзæбæхгæнæн комплекс «Порог небæ»-йы – 350 бынаты, фысымуæдты комплекс «Харес»-ы – 54 бынаты, турбазæ «Дзинага»-йы – 119 бынаты, базæ «Комы-Арт» – 50 бынаты, фысымуæдты комплекс «Тана Парк Отель»-ы – 38 бынаты, раздæры «Панорама»-йы – 35 бынаты.

Нæ районы туризмы рæзтæн стыр ахъазæг æххуыс сты Уæрæсейы Экономикон рæзт æмæ Хъæуон хæдзарæды министрæдты паддзахадон æххуыс. Гранты хуызы амалхъомтæ цы æхца райсынц, уый фадат дæттты цыбыр рæстæгмæ хæрхъæд инфраструктурæ бацæттæ кæнынæн, уый та комкоммæ фæрæз у экономика фидар кæнынæн, туристты æргом нæ регионмæ раздахынæн.

Грантæ райсыны конкурсы архайджæй, нæ районы аентыстджын рауаджыты дыууæ инвестицион проект. Фыццаг – туристон комплекс «Vogotsky». Проектмæ гæсгæ арагът æрцыд алцæмæй ифтонг 18 царæн модулон хæдзары. Куыстытæ кæронмæ ахæццæ сты,

хъæуы ма законны бындурыл сæ архайд сфидар кæнын.

Дыккаг – турбазæ «Дзинага»-йы фæзуатыл хорз сфидыттой 20 ног цæрæнуаты, алкæццидæр – 28 квадратон метры. Объект йæ куысты æфтиæгтæй ныридагæн фиды туристон хъалон муниципалитеты бюджетмæ, аенæмæнг, уый хорзæрдæм фæзындзæнис нæ иумæйæг экономикон бæрæггæнæнтæл.

Иæ курдиат паддзахадон æххуыс, грант райсынмæ

2025 азы балæвæрдта Джоты Сослан фæлладуадзæн базæ «Куссу-парк»-ы проект царды рауадзынæн.

Уæрæсейы Хъæуон хæдзарæды министрæды программæ «Агротуризм»-ы

грант райсынмæ сæ курдиат балæвæрдтой нæ районæй фондз амалхъом адæймаджы. Сæ 'ппæт дæр фæлтæрдджын сты хъæуон хæдзарæды къабазы. Иугæр гранттæ куы райсой, уæд

сæ фæнды горæты царæг адæмæн фæллауагъды аккаг уавæртæ скæнын, экскурситæ аразын, гастрономон фестивалтæ æмæ хъæл-дзæг бæрæгбæттæй туристтæн рагдасын нæ æрдзы рæсугъддзинад, ирон уазæгарзондзинад, хæрзад хойраг, зæххы куыст æмæ фосдарынады хицæндзинæдтæ.

Проекттæ «Солнечная долина», «Солнечные склоны», «Дыхание гор», «Легенда гор», «Эко-ферма» Алания – алкæцыйæн дæр йæ грант у 10 милуан сомæ.

Цæрæнуатон-коммуналон инфраструктурæйы лыг-гæнæнæг фарстатæ цæлхдуртæ æвæрынц туризмы аенæкхуылымпы рæзтæн. Æрдзон газ, электрон тыхы системæйы куысты, уæлдайдæр – зымæджы уазал рæстæг вæййы кыуыцхътæ, æрæх сын сæ рух ахуыссын кæнынц. Рух æмæ хъарм куы нæ уа, уæд туристон базæ, альпинистон лагерь, аендæр фæллауагъдæн бынатты уаджытæ хъуамæ цы кæной.

Афтæмæй, цæмæй нæ районмæ инвестицитæ æрбаздахæм, туристты фæллауагъдæн аккаг уавæртæ скæнæм, уымæн хъæуы æрдзон газæй, электрон тыхæй, донæфсисад æмæ донуадзыны хъуыдаг иудадзыг аенæкхуылымпыæ аразын.

Уымæй уæлдай, ацы къабазы рæзтæн хъæуы хъæуонхæдзарæдон, культурон æмæ уазæгуаты инфраструктурæ парахат кæнын.

Хатгай афтæ рауайы, æмæ грант райсыны агъоммæ рабæрæг вæййы, зæххы хайæн йæ нысануæг дзуапп кæй нæ дæттты закъоны домæнтæн, æмæ проектыл куыст бамынгæ вæййы.

Уæлдай хъæхъхъæнинаг æрдзон фæзуаты цы цæ-

рæнбынæттæ нымæд æрцыдысты, уыцы зæххытæй пайдæ кæнынæн ис сæрмагонд федералон закон «Об особо охраняемых природных территориях».

Национ парк «Алания»-йы фæзуатыл федералон законмæ гæсгæ ис хæдзарæдон архайд кæнæн. Фæлгæ ма ис аендæр уынаффæ дæр, кæцы æппындæр ницы бар дæттты, парчы зæххытæм чи хауы, уым архайына.

Гæлиат, Гуылæр, Задæлæск æмæ Стыр Дыгур хъæу-уон цæрæнбынæнтæн 2022-2024 азы сфидар кодтам генералон пълантæ. Уый у федералон закъоны домæн уæлдай хъæхъæнинаг æрдзон фæзуæттæм. Национ парк «Алания»-йы фæзуаты цы хъæутæ ис, уыдонæн, генералон пъланмæ гæсгæ, сбæрæг кодтам сæ арагътæ æмæ функционалон зонæтæ. Æрдзон комплекстæн, зайæгойтæ æмæ цæрæгойтæн зиян чи æрхæсса, ахам архайд кæнын дзы не 'мбæлы.

Генералон пъланты федералон закон «Об особо охраняемых природных территориях»-мæ гæсгæ нæ районы бынæттон хиуынаффæйады администраци бацæттæ кодта ацы хъæуты зæххытæй пайдæ кæнын æмæ арагътады уагæвæрдты проекттæ.

Уæрæсейы Æрдзон фæрæзтæ æмæ экологийы министрæды æрхастысты нæ проекттæм. Сæ дзуапп уыдис – зæххæй пайдæ кæнын æмæ арагътады уагæвæрдтæ сфидар кæнынæн бындур нæй.

Паддзахадон æххуыс æхсызгон хъæуы мах сæвæзæргæ уавæртæ.

ХАМИХЪОТЫ Роберт, Æрæфы районы бынæттон хиуынаффæйады администрацийы сæргълæууæг

Спортивон фидууэг

Ләгәй-ләгмә тохтә

Тырнынц ног уәлахизтәм

Дзәуджыхәуы, Хьуылаты Бадзийн номыл спортивон галуан «Манеж»-ы ивгьуыд кьуыри ләгәй-ләгмә спортивон тохты фараст хуызәй чыдысты гом республикон ерыстә арыгәтты 'хсан. Сә карма гәсгә спортсментә дихгонд удыдысты аргә кьордыл: 9-11,12-14 ама 15-17-адздытл.

хәэзтытә вәйиы, уым нә республикәйи иугонд командә әдзух уыди раззәгдәртимә. Уый дзурәг у, семә хорз хистәртә кәй кусынц, ууыл. Кәй зәгьын әй хәуы, әппынәдзух

ама әгьдауыл әнувыд уәвьыныл. Мах нә хәсыл нымайәм нә хьомылгәнинәгты царды раст фәндагыл аразын. Стыр бузныг вәйиәм сә ный-йарджытәй. Бирәтә дзы се 'хуысы хай бахәссынц, әндәер рәттәм нә ерыстәм цауын куы бахәуы, уәд. Нә абоны ерысты нәм әндәер рәттәй чи 'рбацыд, уыдонәй мах стәем бузныг, уымән ама уыдонимә ерыс кәнын нә хьомылгәнинәгтә у пай-дайы хос».

Ерыстә әртә кары дәр рауадысты цымыдсаг. Фараст хуызән дәр уыди йәхи сусәгдзинәдтә ама әнәнхәләджды фәзындытә. Уыцы тохты әвзонг спортсментә цы тырынцзинад әвдыстой, уый дзурәг у, сә 'хсан фиданы спорты стьялытә кәй сьрәдзәән, ууыл.

Ерысты сәйраг тәрхонгәнәг Гәцойты Эльбурс йәхәдәг дәргьвәтин рәстәг фәкуыста ама абон дәр кусы тренерәй ама нын радзыртә: «Кәстәртә сәхи, спортивон цәттәдзинадәй уәлдай, әгьдауыл куы дарой, уәд уый у сә хьомылгәнджытә Хуыцауы ләва-рау. Мәна нәм ацы хатт дәр та 'рбацыдысты сә арфәтимә нә раздәры хьомылгәнинәгтә. Уы-донәй бирәтә абон сәхәдәг сты ныййарджытә ама зәрдиәгәй фәшин кәнынц, нә абоны кәстәртә сәхи хорзәй куы равдысынц, ууыл. Нә абоны ерысты кәд 1-аг ама прызон бынәттә бацах-джытә ис, уәддәер мах се 'пәэты дәр нымайәм рабулдыжытл. Уый та уымән ама, цы спорты хуызы сәхи бавзәрстой, уый сын уыдзән пайдайы хос, цы – әфсады служ-бәгәнгәйә, цы – царды әндәер фәндәгтыл цау-гәйә. Ныр махән нә тренеримә равзарын хәуәдзән, сентябры Анапәйи цы 18-әм Еппәтуәрәсеон хәэзтытә цаудзысты, уым нә республикәйи номәй чи архайдзән, уыцы ләппутә ама чызджыты. Уыдоны бацәттә кәнын хәуәдзән афәдзы сәйраг ерыстәм. Фәнды нә, цәмәй та нә республикәйи командә, раздәрау, суа ерысты уәлахиздәу».

БАСКАТЫ Уырызмәг

ДЕТСКО-ЮНОШЕСКИЕ ИГРЫ БОЕВЫХ ИСКУССТВ РСО-АЛАНИЯ

Ацы ерыстә әвддәс азы размә арәзт әрчыдысты Уәрәсәйи Ләгәй-ләгмә әфсәддон тохты федерацияы цагатирыстойнаг филиал ама РЦИ-Аланийи Физикон

культура ама спорты министрды фәндонәй ама систы әрвылазон. Әвддәс азы дәргьы спорты ацы хуызәй Ирыстоны сьрәзтысты сәдәгәй спорты мастерәйи.

РЦИ-Аланийи ләгәй-ләгмә тохты федерацияы әххәстәнәг директор Цәлыккаты Руслан ирыс-

тойнаг филиалы сьрәзты тыххәй зәгьы: «Нә филиалы сьрәзтмә стыр әвәрән бахаста Мамсыраты Таймураз. Уый нәм кәдфәнды дәр йә цәст дардта, ама нә фәси-вәдән уый уыди ныфсы хос. Анапәйи ацы кары спортсментән цы әрвылазон Еппәтуәрәсеон

Мәлын никәй фәнды

Әмбисондән афтә базад: а бәстыл, дам, цафәнды куы фәцарәй, уәддәер мәрдтәм цауын никәй фәнды, уымән ама мәрды хур нәй, ама әнә хур зын у.

Иу ус ама ләг әнүстәм адджынәй фәцардысты, фәлә әлцәмәән дәр йә афон ис. Иу бон ләг әруатон ама нә сыстәд. Ус әм бащыл, фәрыс йә, цауылнә, дам, стыс? Мә афон, дам, әрчыд нә 'фсин, удхәссәг мәм әнхәәл-мә кәсы, тагьд, дам, мә кәнгә кәндзән.

Ус ын ныфсытә авәрд-та: «Ма тәрс, цәмәән старстә, фәлтау мән куы акәнид». Ләг әм дзуры: «Хьуыды ма кәныс, иу хатт дын рәсугьд хьулон кьаба куы балхәдтон... Кәм дын ис?» Сылгоймаг дзәупп ратта: «Әвәрд мьн у».

Ләг йә усмә дзуры: «Скән әй мә хатырәй». Скәдта ус йә кьаба, уый фәстә та дзы йә рәсугьд туфлитә баца-

гуырда, уый фәстә та – рәсугьд сәрбәттәән. Сылгоймаг әппәт уы-дәттә йә уәлә скодта.

Фәстагмә ләг дзуры, ныр ма дә былтә дәр са-хор ама мә цуры 'рбад. Сылгоймаг йә фарсмә 'рбадт, фәлә йәхи мидәг хуыды кәны, ома, нә ләгән йә сәр нал кусы... Афарста йә, ома, нә ләг, афтә мьн цәмә скәнын кодтай. Уәд әм ләг дзуры: «Удхәссәг нәм әнхәәлмә кәсы ама, куы 'рбацауа ама дә афтә рәсугьдәй куы фәна, уәд, чи зоны, ды фәцауәй йә зәрдә-мә, ама дәу акәна мә бәсты».

Ус ма иучысыл абадт йә цуры, цәйдәр афон йәхи әддәмә асайда ама уайтагьддәр йә дзәуәттә аивта. Уәдәй фәстәмә фәзәгьынц: а бәстыл цафәнды дәр фәцәр, уәддәр мәлын никәй фәнды...

ДЗЕБЫСАТЫ Георги, Джызгәлы цәрәг

Ахуырад

Номарән әмбырд

Цагат Ирыстоны Хетәгкаты Кьостайи номыл паддзахадон университетты ащд зындгонд персайнаг поэт, мидисджын историн поэмә «Шахнаме»-ий автор Хаким Абулькасим Фирдоусийи номарән әмбырд.

Амынд ахуыргәнәндон, Цагат Кавказы хәхон-металлургон институты ахуыргәнджытә ама студенттә, стәй Иранәй әрбацауәг уаджытә ама архайдтой, ахәм дзыллон мадзал ащд университеты наукон библиотекәйи бәстыхайи раз әвәрд поэты цыртдзәвәны цур. ЦИПУ-ийи Ирайнаг культурәйи центры директор Сохиты Мәди-нә бафиппайда адәмты иугәнәг зындгонд поэты сфәлдыстадон бынты ахадиндзинад.

Национ хәдбындурдзинад ба-хьахьхәнынән ама, персайнаг әвзәджды әндидзындәән ахьз чи

кодта, абон мах ноджыдәр ма иу хатт уыцы зындгонд поэт Фирдоусийән кад кәнәм. Уәвгә, дзырд «Фирдоуси» персайнаг әвзәджды амон дзырд «дзәнәт». Пысылмон дини дәр ацы дзырд амон дзә-нәты әппәтәй ирддәр әвддисән. Ацы әуәл нымәйгәйә, Фирдоуси уарзондзинад, сәрибардзинад ама цардархайдты тыххәй кәй фыста, уыцы әмдзәвгәтә адәй-мәкә әвзәрын кәнынц рәсугьд әнкьарәнәтә, – загьта Сохиты Мә-динә.

Дзыллон мадзалы раныхасгән-джыты 'хсан уыдысты ахуыргәнән-

дони историн ама ирон филологийи факультетты декантә Плиты Зәлинә, Гуытйаты Эльмирә, театрлон аивады кафедрәйи разом-нәг Әлбегаты Алан, актер Цәриаты Валери ама әндәртә.

ЦИПУ-ийи историн факультеты студенттә «Шахнаме»-йә ськуыл-дзәгтә бакастысты ирон, Цагат Кавказы хәхон-металлургон институты студенттә та – таджикаг әвзәгтыл. Фәстагмә әмбырды архайджытә поэты цыртдзәвәнын дидинджытә сәвәрдтой.

Дзыллон мадзалы фәстә Цә-гәт Ирыстоны Истори ама археологийи институты куәг Темыраты Таймураз персайнаг ама ирон әв-зәгты лексикон әнгәсдзинәдты тыххәй бакаст лекци.

ЦИПУ-ийи пресс-службә

Киноаивад

Бузны фыстәджытә райстой

Кәсәг-Балхьары ацауәг Цагат Кавказы «Кинокавказ-2026» фәсивәдон кинофестиваль ахгәнын кадән арәзт әмбырды рәстәг нә 'мзәххонтә ЧЬЕР-ДЖИНАТЫ Индира ама БИТАРТЫ Ангелинә-ийән раттой амынд республикәйи культурәйи министр ама Нальчычы администрацийи сәргь-ләуәджды Бузны фыс-тәджытә.

Не 'мзәххон сьлгоймәг-тән хәрзиуджытә саккаг кодтой Цагат Кавказы кинематографы райрәстмә акаг әвәрән бахәссы-ны, стәй регионты 'хсан культурон ахастдзинәдтә аразыны хуыддәджды раз-зәнгәрдәй архайны тых-хәй. Арыгон режиссерты куыстытә иртасәг Чьер-джиаты Индирайи ба-хастой фестивалы жорийи уәнгты номхыгьдмә, Битарты Ангелинә та хуынд раныхасгәнджды уәгәй фестивалы архайджытән бакаст лекци «Каждый сам себе продюсер. Шаг за шагом - к цели».

Кинематографийи әп-пәтуәрәсеон паддзахадон институт (ВГИК) каст-

фәуәвәг, киноиртасәг ама документалист Индира дзәвгәр рәстәг бакуыста Цагат Кавказы кинематографийи студийи, сина киноивтә «Зори Кавказа», «Кандагар. Пятая

рота», «Еще раз о войне и мире». Ангелинә у сценарист, сина әфсәддон драмә «Выжить нельзя погибнуть» (ацы киноивән саккаг кодтой уәрәсәйәг фестивалы дьууә Гран-

прийи) ама документалон киноны «Нарты. Театр вопреки».

ХУАСДЗАУТЫ Алинә

РЕКЛАМЕ, ХЬУСЫНГЕНИНӘГТӘ

Газет "Рәстдзинад"

хицән адәймәгтә, куыстәттә, кооператив-тә, алыхуызон фирмәтә, кинотеатртә, клубтә ама салонтәй асламдәр әргьтәй исы алыхуы-зон хьусынгенинәгтә – бәрәгбәттә, куывдтә, чындзәхсәвтә ама райгьуыран бонты фәдыл ар-фәтә, тәфәрфәстә, мьсән бонты әрмәджы-тә, рекламә, уымә – газеты радон, науәд та хәстәгдәр номыртәм.

КУСГӘ БОНТӘ – кьуырисәр, дыццәг, әр-тыщәг, цыппәрәм, майрәмбон (9 сахатәй 18 сахатмә).

25-67-03

Сезонная, омолаживающая, формирующая и санитарная обрезка всех плодовых культур. Консультации по внесению конского перегноя. Работает профессионал! Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-956-90-83 (Руслан).

Номеры радхәссәг редактор – Саутәты Тамилә. Дизайн: 1-аг фарсән – Гуыцмәзты Зәринә; 2-аг фарсән – Халиты Изә; 3-аг ама 4-әм фарсән – Рубайты Нелли. Корректортә: 1-аг фарсән – Рәмонты Алинә; 2-аг фарсән – Даоцьты Тамарә; 3-аг фарсән – Гаглойты Наташә; 4-әм фарсән – Кәлухты Фатимә.

"Рәстдзинад" цауы кьуыри 5 хатты Газет уады РЦИ-Аланийи Мьхур ама дзыллон коммуникацыи комитет. Газет регистрационд әрчыд Бастдзинады, информацийи технологитә ама дзыллон коммуникацыи кьабазы архайдмә цәстдарды федералон службәйи РЦИ-Аланийи управленийи 2023 азы 10 октябры (регистрацион номер ПИ № ТУ 15-00162)

Сәйраг редактор ФИДАРАТЫ Юрий

Сәйраг редакторы исән уат – 25-96-27. Сәйраг редакторы хадивәг: Бутаты Эльзә – 25-63-19. Бәрнон нымәрдар: Гапбаты Алетә – 25-91-89. Сәрмагонд фарсты редактор: Сланты Аслан – 25-94-37. Шеф-редактортә: Касаты Батраза – 25-93-74, Абайты Эдуард – 25-99-33. Рауады редактор: Гәвзаты Фатимә – 25-96-16. Сәйраг бугалтер: Дойаты Ленә – 25-94-19. Уаххәсджытә: Саутәты Тамилә, Татьяна Шеходанова (кьамисәг) – 25-96-31, Баскаты Уырызмәг – 25-91-88, Гукаты Жаннә – 25-96-50, Дедәкаты Зәлинә – 25-94-57, Хьойбайты Галинә – 25-90-54, Хәммьцаты Морис – 25-91-92, Хуыбаты Ларисә – 25-96-31. Сайты редактор: Хозиты Дәрәсә – 25-90-54. Рекламәйи хайдды сәргьләуәг: Бызыккаты Земфирә – 25-67-03. Корректортә – 25-93-36, компьютерон цех – 25-93-97.

Нә газетәй ист әрмәгәй әндәр мьхуырон рауагыды пайдагонд куы цауа, уәд хуымаз, әнәмәнәг, бәрәгонд уа, "Рәстдзинад"-әй йә кәй систой, уый > Фыстәджытә, кьуфыстытә, кьамтә ама нытан рәцензи нә дәттәм, стәй сә автортәм дәр фәстәмә нә 'рвитәм. > Газеты цы әрмәджытә рацауа, уыдонл бәрндинад хәссынц сә автортә. > Рекламә ама хьусынгенинәгты тыххәй "Рәстдзинад"-ы редакция икәмә бәрндинад нә исы.

Редакци, рауаглад ама типографийи адрес: 362015, РЦИ-Алани, г. Дзәуджыхәуә, Кьостайи проспект, 11. Мьхуыронд цауы акционерон әхсанәд "Ирыстон-полиграфсервис"-ы > Офсетон мьхуыр 1,88 мьхуырон сафы. Газет цауы кьуыри фондз хатты. Индекс 53901. Тираж 2753. Заказ № 512. Мьхуырмаз хуамаз фыст әрцауа – 18,00. Мьхуырмаз фыст әрчыд – 18,00. Email: rastdzinad@mail.ru Сайт: www.rastdzinad.ru